

ШОЪЛ ТАВЫСЫ

РЕСПУБЛИКАЛЫК
ЯМАГАТ-ПОЛИТИКАЛЫК ГАЗЕТА

ГОЛОС СТЕПИ

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

№ 34 (8566)

20 АВГУСТ

2015 йыл

КИШИ ЮМА

САРЫ ТАМБЫЗ АЙЫ

Баасы 5 маънет

1931-нчи йылдан алып шыгады

ДР АЪКИМБАСЫ

Йогары дережели йолыгыста

Оъткен юма ишинде, 13-нчи августта, Подмосковьеде (Ново-Огарево) Россия Федерация Президенти Владимир Путин эм Дагестан Республикасынынъ Акимбасы Рамазан Абдулатипов йолыгыстылар. Онда Дагестанда социал-экономикалык айл акында соъз юритилди.

Р.Абдулатипов белгилегенлей, Дагестаннынъ оърленувинде сезимли илгериликлер бар. Нава тувдыратаган бас соров – патшалыктынъ эм Дагестан Республикасында аъдемлердинъ кавыфсызлыгын канагатлав бойынша куллык юритувде белсенлик сезиледи. 2014-нчи йыл Дагестан терактларсыз яшады. Ортақ кыянатлык дережеси бугуьнде Дагестанда 3,2 кереге кем (РФ ман тенълестиргенде). Ол, оъзек те,

ФСБ, МВД, Следствие комитетининъ эм Прокуратура куллыкшыларынынъ уйкен, йигитлик кепте аърекет этуьви. Соны ман бирге экстремизм эм терроризмге карсы куллык юритувде де ййги як туърленислер орын табады, толысынша бу маъселе шешилмесе де.

Оннан баска, республика маданият тармагында туърленислер болды. Баъри 52 районларда эм калаларда Россия халкларынынъ аъдеттеги маданият орталыклары ашылган.

Ызгы эки йылда Дагестанда ЕГЭ тийисли дережеде оътти, РФ Оькимети ягыннан соны ушин республика разылыкка тийисли болды.

Кадрлар авыстырув куллыгы да юреди. 50-ге ювык районлар эм калалар етекшилери авысты-

лар. Быйыл 20 районларда эм калаларда сайлавлар озгарылаяк. Депутатлар сырасынынъ 25 проценти – кыскакылар, 30 проценти – яслар болмага керек деп токтастырылган, эм сол яктан куллык юритиледи.

Дагестан Акимбасы экономикалык оърленув ушин аьллер туъзилетаганын белгиледи. Онынъ айтуйы ман, экономикалык оърленув темплары эм промышленный оърленув индекс бойынша Дагестан бугуьнде биринши он орынлар сырасында турады.

Дагестанды аьлмлер, усталар, аьлмлер эли деп айтадылар. Р.Абдулатипов бу якта да республикада коьп зат этилетаганын белгиледи. "Биз элимизде биринши Поэзия театрын

аштык. "Театр Пушкиннен Гамзатовка дейим оърленеди..." – деп аталады проект. Менимше, ол коьплеген баска субъектлерге де кызыклы", – деди ДР Президенти.

Йолыгыстынъ ызында Р.Абдулатипов Дербенттинъ 2000 йыллыгын байрамшылав акында Указга РФ Президенти кол басканына савбол айтты. РФ Оькимети, СКФО-да РФ Президентининъ орынбасары Александр Хлопонин ягыннан Дербенттинъ 2000 йыллык мерекесин байрамшылавга аьзирлик коьрув бойынша коьмегин тийгистетаганын белгиледи, эм дагестаншылар РФ Президентин байрамга келгенин куьретаганы акында айтты.

РАЙОН АДМИНИСТРАЦИЯСЫНДА

Яшавшылар аьризелерине – артык маъне

"Ногайский район" МО администрациясында гражданлар аьризелери тийисли федераллык законларына келисли каралады.

Быйыл гражданлар аьризелери мен куллык юритувде ийгилендирув, онынъ пайдалыгын арттырув мырадта "Ногайский район" МО администрациясында гражданлар аьризелери мен куллык этуьв акында янъы Положение, гражданларды кабыл этуьв графиги беркитилгенлер эм администрация сайтында ерлестирилгенлер. Администрация аькимбасынынъ токтаслары кабыл этилип алынган: "Муниципаллык учреждениелерге аьризе берувде шеретте турув заманын кыскартув акында эм "Гражданлар аьризелери мен куллык юритувде ийгилендирув акында". Район администрациясында "кызувлиния" телефоны (55-33-37) белгиленген, занълар согувлар регистрацияланатаган журнал ашылган. Йогары органларга аьризелер ийберувде гражданлар электрон байланысын кулланадылар.

Оъткен йылда гражданлардан 365 аьризелер туъскен (тенълестирувге: 2013-нчи йылда – 414, 2012-нчи йылда – 337). Олар— турак уй курувга ыхтыяр алув, материаллык ярдам этуьв, куллыкка туъсуьв, уйшилик аьллери ийгилендирув ушин эсапка алынув эм сондай баска сораьлар бойынша.

301 аьризе бойынша маъселелер шешилген.

2015-нчи йылдынъ биринши ярым йылында район администрациясына гражданлардан 132 аьризелер туъскен, солардынъ 76 аьризелери бойынша сораьлар шешилген.

РФ Президенти, Дагестан Аькимбасы, РФ эм ДР Оькиметлер Председательлери атларына каратылып, гражданлардан 2014-нчи йылда 12 аьризе, 2015-нчи йылдынъ биринши ярым йылында 9 аьризе туъскен. Олар баъриси де каралган эм олар бойынша тийисли яваплар берилген.

Гражданлар аьризелери белгиленген болжалларда эм тийисли йорыкларда каралады. Ис орынлардагы аъдемлердинъ гражданлар аьризелери мен куллык этуьвде яваплыклары арткан. Аьризелерди карав йорыгына эм болжалларына дайымлык тергев салынган. Керек болса, материаллар патшалык власть эм ерли самоуправление органларыннан алынады. Кайбир аьризелер ерлерге барув ман каралады.

Район администрация аькимбасынынъ орынбасарлары, район администрация испери мен управляющий, специалистлер куьн сайын гражданларды кабыл этедилер, документлер кеплевде ярдамлаьсадылар. "Ногайский район" МО администрация аькимбасы ман 2014-2015-нчи йылларда 115 аъдем кабыл этилинген.

Т.ШАНДАВОВА,
"Ногайский район" МО администрация испери мен управляющий.

КЕНЪЕС

Дагестан Республикасынынъ Оькиметининъ Председатели Абдусамад Гамидовтынъ етекшилиги мен янъыларда республикада энергетикалык кавыфсызлыкты канагатлав, кулланылган энергоресурслар ушин акын тоълевлер артынан тергевди канагатлав бойынша комиссиядынъ кенъеси оьтерилген.

Премьер-министр кенъестинъ куьн йосыгына ойласувга шыгарылган сораь республика ушин айлак та маънели экенин

белгилеген. "Оькинишке, газ эм электроэнергия ушин борышлар оьсип барадылар. Аьлиги заманга дейим бу якта коьрлетеган амаллар тийисли дережеде тувыл деп санайман. Сол себептен куьн йосыгында тураган сораь – бар болган борышларды тоьменлетуьв эм соларды келеекте тайдырув бойынша механизмлерди карастырув. Бизге солай ок коммуналык борышларынынъ оьсуьви-

нинъ себеплерин анълап билув керек. Оннан баскалай, биз республика яшавшыларына ийберилген энергоресурслар ушин йыйылган борышларды тайдырув бойынша шаралардынъ Комплексли планынынъ толтырылувын ойласып караякпыз", – деп билдирген А.Гамидов.

ДР энергетика бойынша агентствосынынъ етекшиси Муртазали Гитинасулов келтир-

ген билдируьвлерге коьре, инвентаризация испери юритилип турган заманда 2 мыньнан артык эсаплав приборлары авыстырылган абонентлер табылган, ама олар билдируьвлер базасына киргистилмеген. "Дагэнерго-сеть" ОАО тармагына тийисли документлери йоклыктан себеплицевой счетлары ашылмаган 1482 аъдемлер списогы ийберилген. Ол зат ресурслар ман канагатлавшы организациялар-

дынъ куллыгында етиспевликлер барлыгын шайытлайды.

Соны ман байланыста борышларды тайдырув артынан тергевши штаблар аьли де туъзилмеген муниципаллык образованиелерине соларды туъзбеге кереги коьрсетилген. Сол ок заманда Комплексли планы яшавга шыгарув ниетте бу ягыннан озгарылатаган шараларды СМИ амаллары аркасы ман халкка билдируьв исине де айырым маъне берилмеге кереги белгиленген.

Заманы ман тоълейик

ЭС ЭТИНЪИЗ: ЯРЫС

Дагестан Аькимбасынынъ грантларына

Дагестан Республикасынынъ Маданият министрствосы 2015-нши йылда маданият тармагында Дагестан Республикасынынъ Аькимбасынынъ грантларына тийисли этуьвге конкурс озграды.

ДР Маданият министрствосында Дагестан Аькимбасынынъ грантларына конкурста катнасувга заявкалар, солай ок баъри керекли документлер алынады. Конкурста ортакмиллетли маънелери бар эм дагестан маданиятынынъ етимислерин саклавга, оьрленуьвге эм таралтувга себеплик этетаган яратувшылык проектлер, солай ок режиссерлардынъ, артистлердинъ, суьвретишлердинъ, скульпторлардынъ, музыкантлардынъ, композиторлардынъ, адабиятшылардынъ яратувшы-

ФОРУМ

Коьлем информация амаллары уьшин

2015-нши йылдынъ 28-29-ншы август куьнлеринде Дагестанда РИФ Кавказ – Россия Интернет Форуму озгарылаж. Оны уйгынлавшылар – электронлы коммуникациялардынъ Россия ассоциациясы эм Дагестан Республикасынынъ Баспа эм информация министерство-

сы.

Бу оьтеек шарадан алдын, 12-нши августта "Дагестан" РИА майданында 16 саьатте баъри регионаллык коьлем информация амаллары уьшин Форум уйгынлавшыларынынъ пресс-конференциясы озгарылды. Онда регионаллык СМИ-лер ор-

касынынъ маданият эм саният аьрекетшилеринынъ яратувшылык аьрекетин яклавга: 2 грант – 250 мынъ маънет акшадан;

Заявкалар 2015-нши йылдынъ 22-нши июль – 21-нши сентябрь куьнлеринде алынады.

Заявкалар тоьмендеги адрес бойынша алынады: 367031, Махачкала каласы, Р.Гамзатов проспекти, 93 А (8-нши номерли каб.), ДР Маданият министрствосы, телефон: (8722) 67- 19-76.

Заявкалар кеби, проектлерди кеплевге талаплавлар эм баска керекли материаллар ДР Маданият министрствосынынъ официаллык сайтында (www.minkultrd.ru) ерлестирилгенлер.

такшылык этилер, кызыксындаыратаган темалар бойынша сораваьларга явап алдылар.

Бу форум бойынша толы информацияды www.regions.rif.ru сайтында "Конференция акында" бьольгинде алмага болады.

ОПЕРАЦИЯ ОьТКЕРИЛЕДИ

Белсенли катнаспага шаьырамыз

2015-нши йылдынъ 10-ншы августыннан 31-нши октябрине дейим "Мак-2015" деп аталган комплексли оперативлик-алдын шалуьв операциясынынъ 2-нши кезеги басланды.

Белгиленген операциядынъ ниети – оьстирмеге ярамайтаган оьлен-оьсимликлердинъ законсыз аьллерде оьстирилетаган ерлерин излеп табуьв эм йок этуьв, наркотикли затлары болган оьстирмеге ярамайтаган оьсимликлерди законсыз асыллайтаган аьдемлерди табуьв эм яваплыкка тартув, оьсимликлерден ясалган наркотикли затларды законсыз тасувдынъ регион ишиндеги, регионлар ара коьлик йолларын ябуьв, оьсимликлерден аьзирленген наркотикли затларды тасувшыларды эм сатуьвшыларды ыслав эм яваплыкка тартув, наркотикли затлары болган кырда оьсетаган оьсимликлердинъ ерлерин табуьв эм оларды йок этуьвди уйгынлав.

"Сеним телефоны" ман сиз Ногай районында эм республикада наркотиклердинъ таралуьвынынъ фактлары, наркотик затлары болган оьстирмеге ярамайтаган оьсимликлердинъ законсыз шашылган ерлери, сондай оьсимликлерди законсыз аьллерде оьстиретаган аьдемлер, наркотикли затларды законсыз тасыйтаган аьдемлер эм кыр коноплядынъ оьскен ерлери акында билдирмеге боласыз.

Россия МВД-нынъ Ногай районы бойынша бьольгининъ "Сеним телефонынынъ" номери – 8-(256)-21-4-78. Ол суткалап токтаьвиз ислейди. Бу номер аркасы ман йогарыда белгиленген фактлар акында билдирмеге, соны ман бирге алдын шалуьв куллыктынъ пайдалыгын арттыруьв бойынша маслагатларынъызды бермеге боласыз. Биз наркоманиядынъ оьлим аьке-

луьвши баьле-казасын анълайтаган баъри аьдемлерди сак болмага эм белгиленген операцияды оьткеруьвде белсенли катнаспага шаьырамыз. Аьр бир информация тергелеек. Бир билдируьв де эс берилмей калмаж. Наркомания ман куьрес юритуьвде белсенли яшав позициясын тутынъыз! Ыхтияр саклавшы органларга коьмек этинъиз эм наркотиклердинъ законсыз айланысынынъ фактлары акында билдиринъиз. Тувган районымыздынъ ерлеринде наркоманиядынъ таралуьв сораваьлары бойынша оьз ойынъызды айтынъыз!

Уьндемей карап турманъыз! Сизинъ туткан позициянынъ бан келеектеги яшавымыз байланыссы!

Аьр бир яшавыдынъ бу ягыннан туткан ойы эм орыны ман бизим тувган районымыздагы, республикадагы эм патшалыктагы наркотиклер беттен туьзилген аьллер байланыссы.

Бизим ерде наркомания ман кыянатлыктынъ яде тынышлык пан суьйимликтинъ оьрленуьви бизим аьр биримиз бен байланыссы!

Эс берип каранъыз! Наркомания кыянатшылары притонлар, наркотиклер таралтуьвшы ерлерди уйгынлайдылар, олар "оьлимди" сатып, яслардынъ яшавларын эм бактыларын бузадылар. Белкиси, олар сизинъ балаларынъызга, кардаш-юьвкларынъызга да наркотиклер сатып алмага маслагат береттаган боларлар!

Б.ЯРЛЫКАПОВ,

Россия МВД-нынъ Ногай районы бойынша бьольгининъ начальниги, полиция подполковниги.

ДЕРБЕНТ МЕРЕКЕСИНЕ МЕНИМ КОСЫМЫМ

Савдуьныялык тарих эм маданият эстелиги

2015-нши йылда Дербент каласынынъ 2000 йыллык мерекеси белгиленеек деген Указына РФ Президенти В.Путин 2012-нши йылдынъ 12-нши ноябринде кол баскан.

Буьгуьнлерде Россия элинде Дербент каласы энъ де эсли кала болады. Ол, коьп уйкен болмаган каладан оьсип, орта оьмирлерде куьнтувардынъ уйкен калаларыннынъ санына кирген.

Дербент – Россия Федерациясынынъ кубыласында, Каспий тенъизининъ куьнбаттар ягасында, орынласкан кала.

Дербент кызыл бас (перс) типиннен – "туьйин, байланыс, капы ябуьвшы" деп коьшириледи. Мусылман халкы 1400 йыллар артта калады Бабуль Абваб (капылардынъ капысы) деп айтканлар. Дербент каласы сейирли аты ман эм бай тарихи мен белгили. Туьрли энъгимелерге коьре, бу каладынъ негизин Ибрагим Пайхамбар салган.

Россиядынъ энъ де эсли каласынынъ бактысы бек кызыклы эм сейирли. Ол аьвелгиде туьзиллип, ога бир неше кере шапкынлык этилген болса да, оьзининъ ярасыклыгын, мада-

ниятын йоймай буьгуьнлерге дейим еткерген. Ер юзинде Дербент коьргендей кыйынлыклар коьрген кала йок. Ол бир колдан баска колга коьшти, яйнаган куьнлери де, кайгырган туьнлери де аз болмаган. Оны Рим эм Парфия, Иран эм Византия, Арабский халифат эм Хазарский каганат, Сельджук патшалыгы эм Алтын Ордасы, Турция эм Россия патшалары алмага суьйгенлер. Солардынъ акында коьплеген грек эм рим язувшыла-

ры, сирия, кавказ, туьрк авторлары язганлар.

Дербент акында бек баалы билдируьвлерди араб-перс тарихшилердинъ эм географлардынъ куллыкларында коьрмеге болады. Солардынъ ишинде араблар Ахмед ибн Фадлан (10-ншы оьмир), Абу Хамид ал-Гарнати (12-нши оьмир) эм сондай баскалар кызыклы хабарлаганлар. Кала бай тарихи эм бактысы уьшин оьзининъ географиялык аьлине разы болмага керек.

Ол маънели аьскер эм савда йолында орынласкан.

Дербенттинъ уьстиннен айтылган Йибек йолда кеткен, а кала болса, куьнтувар ман куьнбаттарды, сырт пан кубылады байланыстыруьвшы, цивилизация коьпири болган.

630-ншы йыл Дербентти хазарлар алганлар.

632-нши йылдан алып Дербент – Араб халифатынынъ ишинде. Сол заманларда калада межитлер курыладылар, яшавшылардынъ коьбиси ислам динин тутадылар.

8-нши оьмир, Дербент – Кавказдынъ уйкен аьскер-политикалык орталыгы.

10-ншы оьмирде Араб халифаты бузылганнан сонъ, Дербент эркин Эмираттынъ орталыгы болады.

1071-нши йыл калады турк-сельджуклар аладылар.

13-нши оьмирде калага монголлар шапкынлык этедилер. Сол заманларда экономика осалланган.

16-ншы оьмирден алып 18-нши оьмирдинъ басына дейим Дербент Ираннынъ ишинде болган.

1722-нши йыл Дербент Россия ишине кирген. Сол йыл 23-нши августта уйкен аьскери мен Дербентти алган Петр Биринши мундагы тарих эстеликлерине маъне берген эм яшавшыларга эркин савдады юритпеге ыхтияр берген.

1735-нши йыл Дербентти Иран оьзине кайтарады.

1743-нши йылдан алып кала – Дербент патшалыгынынъ орталыгы, суслы Надир-Шахтынъ резиденциясы.

1796-ншы йылда калады орыс аьскери алган.

1813-нши йыл Дербент Россия ишине толы ыхтиярлы кепте кирген.

1840-ншы йылда каладынъ экономикалык аьли ийгиленеди.

1898-нши йыл мунда Порт Петровск-Баку темир йолы курылган.

К. АДЖИГАЙТКАНОВА,
Кадрия атындагы школадынъ окутуьвшысы.

(Ызы боляк).

Суьвrette:

Дербент каласында.

КИЗЛЯР РАЙОНЫ

Эмленмеге аьллер туьзилген

Кизляр районьнынъ Шаумян атындагы эм Ефимовка авылларында, кезекли ярастырув куллыклар озгарылган сонъ, фельдшерлик пунктлар оъз эскилерин тагы да аштылар. Мунда буьгуьн Кизляр район аькимбасынынъ куллыгын юритуьвши Герей Гаджимагомедов, администрация аькимбасынынъ орынбасары Иса Рамазанов, Кизляр районьнынъ бас врачы Кутбуди́н Газиев, С.М. Муртазалиев атындагы саваплык фондынынъ председатели Ахмедпаша Амирилаев, "Кизлярский район" МР-нынъ Депутатлар йьйынынынъ депутаты Турсун Имартон, солай ок авыл администрациялар аькимбаслары Магомед Магомедов эм Курбан Гаджикурбанов болып кеттилер.

Аьр фельдшерлик пункт ярастырылган, алдында тереклер шашылган, меканнынъ алды бети яньыртылган. Аьрисине яньы муьлк эм оборудование аькелинген.

Оннан баска болып, Цветковка авылында буьгуьн 10 аьдемге эсапланып куьндизги стационар кулланувга берилген. Ол зат авылдынъ 4 мыньнан артык яшавшыларына заманында стационарлык ярдамын алмага эп береек. А муннан бир неше айлар алдын мунда, кезекли ярастырув куллыклар этилген сонъ, ФАП аьрекети этип баслаган.

Муниципаллык власть ваькиллери белгилегенлей, медицина куллыкшылары яшавшыларга керекли эмлев ярдамын этпеге аьзирлер.

ТАРУМОВ РАЙОНЫ

Балыкшылык – маьнели тармак

Тарумов районьнда балык асырап оьстирув эм олардынъ йынысларын ийгилендирув мен каьрлевшилердинъ 1-нши республикалык форумьна аьзирлик коьриледди. Буьгуьнде Тарумов район администрациясында бу форумды озгарув бойынша уйгынлав комитетининъ кенъеси озгарылды. Оны, авыл хозяйство боьлигининъ бас специалисти Василий Сучков, "село Тарумовка" МО аьким-

басынынъ куллыгын юритуьвши Сергей Горемыкин социаллык службасынынъ, маданият боьлигининъ эм СМИ ваькиллери катнасып, район аькимбасынынъ биринши орынбасары Гаджиудрат Кебедов юритти.

Кенъесте форумды озгарувга аьзирлик коьрувдинъ барысы, солай ок соны ман байланыста озгарылаак маданият-коьлемлик шаралар бойынша уйгынлав сорава-

тынъланды.

"Балык асырап-оьстирув мен каьрлевшилердинъ бизим районда озгарылаак 1-нши Форумь йогары дережеде оьтпеге керек. Республика етекшилиги бу тармакка сондай эс каратканы бизим район яшавшылары уьшин, онынъ экономикасынынъ оьрленувви уьшин ол бек маьнели болар деген ой тувдырады", – деп белгиледи Г.Кебедов.

БАБАЮРТ РАЙОНЫ

Окувшылар – Баьтир калада

Уллы Аталык согысында Еньуьвдинъ 70 йыллыгын байрамшылавга багысланган шаралар ишинде Бабаюрт районьнынъ Геме-Тоьбе авылынынъ окувшылар куьби ТОКС отрядьнынъ ортакшылары ман бирге "Мамай тоьбе" мемориал комплексинде болып келген.

Районьнынъ топографиялык картасында коьрсетилинген 102 метрлик бийиклев согыстынъ барысында айырым маьнели болган. Сосы ер бир

колдан бир колга коьп кере коьшип турган. Сол ерге тергев салув Сталинградтынъ орталык кесегине эм Эдил йылгасына тергев салув болган экен. Мине сосы ерде ок 1943-нши йылдынъ 2-нши февраль куьнинде каты согысы биткен. А Мамай тоьбеси мыньлаган орыс аьскершилерининъ камыры болып токтаган.

Окувшылар тоьбединъ туьбиннен алып онынъ бийик басына дейим барганлар. Орташа эсапта бийиклиги 15 эм

кенълиги 35 сантиметр болган 200 басмак болады: Сталинград согысынынъ куьнлерине коьре. Келгенлер "Оьмирлик отьина" шешекейлер байламларын салганлар. Тоьбединъ басына коьтерилув комплекс бойынша экскурсия ман эм музей-панорамады карав ман тамамланган. Онынъ тамларында согыс авлагынынъ эдаплыгын сезбеге кыйын тувыл эди.

"Сталинград согыс" музей-панорамасы – Россия еринде уйкен экспозициялар санында. Ол Сталинград согысына багысланган. Музейде туьрли савыт-садак коллекциясы, совет согыс начальниклерининъ эм полководецлерининъ суьвретлери, согыс техникасы эм коьплеген суьвретлер графиклери мен байланыслы экспонатлар бар.

А.КУЛТАЕВ.

Суьвретте:
Мамай тоьбеси.

Тамамлав сессия озгарылды

Бабаюрт районьнда 5-нши кере шакыртылган район Депутатлар йьйынынынъ тамамлав 37-нши сессиясы озгарылды.

Сессия куллыгында "Бабаюртовский район" МО аькимбасы Д.Даветеев, район Депутатлар йьйынынынъ председателининъ орынбасары Я.Биймурзаев, район йьйынынынъ депутатлары, авыл поселениелер аькимбаслары, организациялар эм учреждениелер етекшилер, СМИ ваькиллери ортакшылык эттилер.

Ортага салып ойласувга ети сорава шыгарылды. Депутатлар ман алынган карарлар алдын алынган актларга туьрленислер киритуьв мен байланыслы: муниципаллык образованиединъ Уставьна эм бюджетине.

"Бабаюртовский район" МО аькимбасы, район Депутатлар йьйынынынъ председатели Д.Даветеев бес йыл узагында аьрекет эткен депутатларга оьз разылыгын билдирди. Айтып озайык: Бабаюрт районьнынъ депутатлык корпусьнынъ аьрекет этуьв болжалы быйылдынъ сентябрь айында тамамланыды.

Сонъ депутатлар сессиядынъ ис куьнделигиндеги сорава-равларды ойласувга киристилер. "Бабаюртовский район" МО-сынынъ Уставьн яньы редакциясында кабыл этип алуь сорава бойынша район Депутатлар йьйынынынъ председателининъ орынбасары Я.Биймурзаев шыгып соьйледи.

2015-нши йылдынъ экинши кварталында эм биринши ярим йылында район бюджетининъ толтырылувы акында сорава бойынша район финанс управлениясининъ начальниги А.Чопалавова шыгып соьйледи.

Депутатлар солай ок Тергев-эсаплав палатасынынъ 2015-нши йылдынъ 2-нши кварталында юриткен тергевлер сырагылары акында эм 2015-нши йылдынъ 1-нши ярим йылында Бабаюрт районьнда Дагестан оьрленуввининъ приоритетли проектлерин яшавга шыгарувдынъ барысы акында информацияды тыньладылар.

Бабаюрт районьнынъ Депутатлар йьйынынынъ 37-нши сессиясынынъ сырагылары бойынша тийисли карарлар кабыл этилип алынды.

СОГЫС ВЕТЕРАНЫ

Сувык хабар келгеннен сонъ

Алдымда эски суьврет. Суьврет согыс йылларда алынган. Сонынъ онъ бетинде – Ажманбет Динашев, сол бетиндегиси – Даут Бекмурзаев. Суьвретке карайман, эсиме сол суьвреттеги аьдем мен байланыслы хабар туьседди. Мен кишкей бала эдим. Меним абама эри оьлгени акында билдирув келди. Эри дегеним – суьвреттеги Ажманбет Динашев.

Келген кагыттан "Похоронен с воинскими почестями" деген соьзлерди бала болсам да эсимде саклаганман. Сол йылларда мен Динув авылынынъ баслангыш школанынъ янъы битирген эдим. Абама келген авыр хабар эди. Ажманбет-еьдейдинъ кардаш-ювыклары да коьп болмаган. Бир иниси Ажи-Акай, ол да согыста болган. Калай болганда да, эл-ваьлий дегенге усап, авыл яшавшылардынъ коьмеги мен Ажманбеттинъ дуалары этилди. Мине кыркы шыгарылды деген куьн еьдейдинъ колы ман язылган уьшкил хат келди. Баьри де эсин састы, келген хат колдан-колга коьшип юрди, тек биревдинъ де сол хатты ашып окыяк эсине келмедди. Сонъ йыйылганлар арасыннан бирев: "Бу хат ол оьлгенше язылган болгандыр", – деди.

Келген хатты окыдылар, сол хаттан еьдей каты яраланып, янсызланып, оьлгенлер араларында болганы акында белгили болды. Ол кайдай кыйынлыкларга ушырылса да, яшарга себеп табылды. Бу хаттан сонъ тагы коьзяслар коьп болдылар. Хат Нальчик каласыннан келген эди.

Кардаш-тувганлар йылав-сыктавдан сонъ, Даут Бекмурзаев атайды Нальчик каладагы госпитальде яткан еьдейге йибермеге токтастылар. Атай йолланды. Сол йыл-

ларда кайсы ерге де яявлап баратаган эдилер. Узак болса да, атай еьдейге барган, суьврет сога шайыт.

Ажманбет Динашевити атай коьрип, тирилиги аян белгили болганнан сонъ, хатынлар арасында туьрли хабарлар коьп болдылар, олардынъ хайранлыгынынъ шети йок эди.

Ушыны ман да еьдейге душпан куьллелерининъ де, оьткир пышакларынынъ да куьшлери етпеди.

1945-нши йылдынъ 2-нши ноябрь куьни. Омыравы онлаган медальлерге, орденлерге толып, оьзининъ тувган-оьскен ерине бизим баьтир Ажманбет Динашев кайтты.

Согыстан кайтканнан сонъ еьдей согыс акында хабарлаган.

Ол "Малая земля" еринде кан тоьгисли согыслар юргенде болган.

Бу ердеги согыслардан артка тири кайтпай коймага боласыз дегенди эситсе де, Элин коршалавга йигитлер шыкканлар. Солардынъ арасында Ажманбет те болган.

– Элимнинъ келеектеги эркинлиги уьшин янымды аямай берермен, – деген ойы ман еьдем де десант сырасына кирген.

Ажалы етпеген кисиге кайсы ерге де себеп табылады. Ажманбет Динашев бу барган ериннен де аман-эсен кайткан.

Тынышлы яшавда, Совет Союзына Л.Брежнев етекшиликти эткен шакларда "Малая земля" еринде согыста болган десантлар ман йолыгыс озгарган. Сол йолыгыска Ажманбет те шақырылган эди, тек ден савлыгынынъ осаллыгынан бара алмады.

Кетти арамыздан коьп ветеранлар, болса да мутылмайды олардынъ атлары.

Й.АГАСПАРОВ.

КЫСКАЯКЛЫЛАР КАВГА ЙЫЛЛАРЫНДА

Элин явдан коршалавда катнаскан

Согыста кыскаяклыга тек медсестра тувыл, снайпер, летчик, разведчик, танкист болмага да туьскен. Оларга бек кыйын болган, болса да олар явга берилмегенлер. Кызлар оьзлерин аямай янган оттынъ ишиннен яралы аьскершилерди шыгаратаган заманлар да болган. Оьз элин явдан коршалавда коьп кыскаяклылар оьз янларын да бергенлер.

Сол кыйын согыс йылларын меним абам Мушфика Хасан кызы Булгаковага да оьз юка ийинлеринде сезген. Ол Черкесск каласынынъ касындагы Кара-Мурза авылында 1925-нши йылдынъ 10-ншы декабринде тувган. Уьйкен аьелинде ол етинши бала эди. Мушфикага 2 яс толганда, оны Ленинград каласында яшайтаган акасы аькетеди. Сол калада ол билим де алады. Согыс басланганда Мушфика оьз ыхтыяры ман санитарлык поездинде санитар болып куллык этеди. Оннан сонъ Ржевск каласына разведчиклер курсына туьседди. Солай болып абам Мушфикага 1941-нши йылдынъ 8-нши сентябрь айыннан 1944-нши йылдынъ 27-нши январине дейим созылган блокададынъ

кыйын куьнлерин сезбеге де туьскен. "Аьдемлер блокада заманда ашлык-тан, яланъашлык-тан оьлгенлер. Болса да коьплер сол сынавды йигитлерше оьттилер.

– Биз оьз куьшимизге сендик эм бир де оьз сенимимизди йоймаганмыз. Эм сол зат бизге куьш берген болар", – деп ол дайым да коьзинде коьзяслар ман сол шакты эскеретаган болган.

Блокададан сонъ Мушфика абам фронтка йолланды. Туьрли айы-

рым борышлары ман кыскаяклы Монголияда, Бурятияда, Прибалтикада болмага туьскен. Согыс йылларында коьрсеткен йигитликери уьшин ол туьрли орденлер, медальер мен савгаланган. Согыстан тувган яларына кайтканда Мушфика абам тувган кардашларыннан биревди де таппайды. Эм авылдасларыннан аьптелери ашлыктан оьлгенин, олардынъ арасыннан тек бир аьптеси Марфуга калганын биледи. Онынъ

кайда яшайтаганын биллип, 1947-нши йыл Кара-ногай районынынъ Баьтыр-Мурза авылына келеди. 1957-нши йыл ол меним тетем Марфуга ман Орта-Тоьбе авылына коьшедилер. Оькинишке, мен абам Мушфикады коьрмегенмен.

Анамнынъ соьзи мен, ол яшавынынъ сонъына дейим канлы согысты эсине туьсирген. Эм ол дайым да бизим келеектегимиз уьшин коркып эм оьткен согыстынъ кыйынлыкларын яс несил коьрмесин деп тилеген.

Биз буьгуьн 21-нши оьмирде яшаймыз, болса да кайбир ерлерде аьли де согыс юреди.

Кавга – ол кан тоьгис, яманлык, бир-бирисин суьймев болады. Эм мен буьгуьн аьдемлерге эсинъизди йыйынъыз, ер юзинде яшавды йок этпенъиз. Эм баьринъиз де тынышлыкта, тил бирликте яшанъыз. Бизим яшавымыз уьшин яшавларын курман эткенлерди мутпанъыз деп айтпага суьемен.

С.ЮНУСОВА,

Терекли-Мектебтинъ Джанибеков атындагы школадынъ 3-нши класс окувшысы.

Суьвретте:

Мушфика Булгакова.

ИС КУЬРЕСТИНЪ ЕНЪУЬВШИЛЕРИ

Оьз уьлисин косканлар

Согыстан кайтып келгенлерге согыс бузган хозяйстводы аяк уьстине тургызбага туьсти. Енъув куьннинъ 30 йыллыгына карсы комсомолшылар савлай Совет Союзы бойынша "Оьзим эм сол яс уьшин" деген исте куьрести басладылар. Бу куьресте коьп аьдемлер катнастылар.

Ногай районыннан бу куьресте эки енъуьвши болып шыкты. Олар эке-

ви де В.И.Ленин атындагы совхоздынъ трактор айдавшылары эди: Кумлы авылдан Куруптурсын Эсенбаев эм Карасу авылыннан (яткан ери ярлык болсын) Юнус Султанов. К.Эсенбаев уьш йыллык планды бир йыл ишинде толтырады. Сол коьрсеткен уьстинликлери уьшин Енъув куьннинъ 30 йыллыгына карсы оларды дагестан делегациясына косып Москвага

йибередилер. Делегация сырасына Дагестаннан 92 ишчилер кирген эди. Оны СССР Баьтири Н.Подорожный басшылайды. Москвада делегация Савыт Куьшлерининъ музейинде 1945-нши йылдынъ 9-ншы Май айында Берлинде Рейхстагта илинген Енъув байрактынъ алдында суьвретке туьседди. ВДНХ-да оларга "Молодой гвардеец пятилетки"

деген куьмис медалин тапшырадылар.

Сол ишчилер, ис куьрестинъ енъуьвшилери, согыс йыллар озганнан сонъ тувса да, оьз уьлисин Уллы Енъув куьннинъ байрамына косканлар.

Х.БУРУМБАЕВА.

Суьвретте: делегация катнасувшылары К.Эсенбаев эм Ю.Султанов Москва каласындагы выставкада.

Ногайдынъ айтылган увылы

Халктынъ уллы болувы онынъ санына бойсынмайды. Халкты билимли, зейинли аъдемлери уллы этедилер. Соьйтип мен оьз ногайымды, саны аз болса да, уллы деп санайман, неге десе бизим халкта аълимлер, илми кандидатлар, айтылган врачлар, язувшылар, спортсменлер аз тувыл.

Бу куьнлерде ногайлардынъ арасында техникалык илмилерининъ ялгыз кандидаты Султанхан Багатович Аджиманбетовтынъ таьтли балалыгы Сылу-Тоьбе авылында оьйти. Ол Уллы Енъуьвден эки йылдан сонъ тувган болса да, балалык шагын авыр согыстан сонъгы йыллардынъ кыйынлыгы ман байланыстырмайды. Балалыгын кайгысыз, аьлемет йыллар деп айтып, йылуьвлык пан эскереди. Султанхан Аджиманбетов оьскен аьел уьйкен эди, инилери, карындаслары, баьриси 8 бала болган. Онынъ атасы мал врачы болып ислеген, анасы Райме уьйде балалары уьстинде каьр шегуьв мен куьнлерин йиберген. Султанхан Аджиманбетов Терекли-Мектеб авылындагы школада окыган, 8-нши класста окыган вакытта бу авылга ата-анасы коьшип келген. Султанхан Багатовичтинъ эки мырады болган: бириншиси – МГУ-да окумага, экиншиси – физик болмага, ама, оькинишке, олар сол заманда толмадылар. Ким биле, белки солай да яхшы болган болартагы. МГУ-га тийисли документлер эртерек июнь айында еткермеге керек болганнан себепли, выпускниклер кешлигиннен сонъ, экинши куьн ок тенъи Джамалдин Аблезов пан (ол Адыгея Республикасынынъ Прокуратура-расында куллык эткен, аьли арамьзда йок) Москва каласына кетеди. Бу 1966-ншы йыл эди. Сол замандагы яслар аьлигилердей йигерли болмаганлар. Москвада кене де Джамалдиннинъ анасынынъ кыймасы Ида Гуревич яшаган, ол ясларга Москва каласында кайтип кайда бараякты анълаткан, коьмек эткен, онынъ уьйинде олар сынавлар берген аьсерде турдылар. Биринши эсап сынаьдан бизим яс уьш белгиди алады, сол онынъ коьнъилин туьсиреди. Школада бек аьруьв окыган, эсап эм физика сабакларыннан кыйын деген борьшларды толтырып билген баладынъ уьмьити уьзиледи. Абитуриентлер айлак коьп болган, бир орынга 15 аьдем. Ога баска сынаьларды доьрт-бес белгилерге берсенъ, белки окуьга туьспеге де боларсынъ деген явап береди. Яс болганга болартагы, экинши куьн ок та уьйге кайтады. Джамалдин досы да калмайды. Яшав оьз бактысына кайдай йоллар ман да еткереди дегенлей, Султанхан Багатович Владикавказ каласында-

гы Горский патшалык авыл хозьйство (аьли Горский патшалык аграрлык университет деп

аталады) институтында окыйды, оны 1971-нши йыл уьстинликли кутарады, илми-тергев лабораторияда куллык этеди. Аьр бир аьдемнинъ яшавында оьз окытуьшылары, насихатшылары болады, оларсыз аьдем уьстинликлерге етпеске де болады деп те айтадылар. Сога коьре, Султанхан Аджиманбетовтынъ эм оны ман бирге университетте окыган эки тенъининъ эсинде окытуьшылары А.Хузлиев айткан соьзлер сакланган: "Эгер аьдем отыз ясына дейим доктор диссертациясын коршаламаса, яшавда бир затка да етисе алмас!" Соьйтип кеделердинъ уьшеви де Москвадагы В.Горячкин атындагы Инженерлер эм авыл хозьйство производстволар институтында аспирантурады оьтедилер.

Султанхан Багатович йьрма йылдан бери оьзи окыган институтта, автомобильный факультетте преподаватель болып ислейди, автокоьликлерди техника яктан кулланув кафедрасынынъ доценти. Аьли ол "Повышение эффективности функционирования автотракторного оборудования" деген темага доктор диссертациясын коршалаьва аьзирленеди. Ол автокоьликлер бойынша 10-нан артык ашылуьв (изобретение) шыгарган: кьс куьнинде автокоьликтинъ ислетуьвин енъиллетуьв; автокоьликтинъ электрооборудованиесин стартер генераторга айланув оьлшемине дейим оьрлендируьв эм олардынъ орынына бир машинады кулланув, сонъында бу электри-

ческий машина автокоьликтинъ ислевинде кулланылады эм сондай баскалар. Султанхан Аджиманбетовтынъ 8 йыл артта берген "Генераторное торможение автомобиля с вариатором" деген идеясына йогары белги берилген, эм аьли де ол кулланылады. Тагы да ол "Авыл электриклерге масла-

гатлар" деген китап шыгарган. Мунда электроярыкты карап кулланув уьшин алатларды, управление, сигнализация, коршалаьв аппаратурасын, трансформаторларды, электродвигательлерди ясав эм кулланув бойынша кыйын болмаган керекли 50 маслагат берилген.

Султанхан Багатович пен мен бир кишкей кесек заман хабарластым эм онынъ кайдайтанъ эм яхшы аьдем экенин сезбей болмадым, хабарласуьвымыз да енъил эм сабыр кепте оьйти. Ол мага бек коьп кызыклы затлар акында айтты, дайым да янъы зат ашлага суьетаганы ман да боьлишти.

"Куллыгынъьзда сизинъ энъ де уьйкен уьстинлигинъиз кайдай?" – деп сорав бергенде, ол мага, бир кишкей де ойламай, "2013-нши йылда мен етекшилеген выпускник Москвадагы Савлайроссиялык дипломлы проектлерининъ конкурсында биринши орынды бийлеген" – деп яваплады. Техника илмилерининъ кандидаты, автокоьликлерди техника яктан кулланув кафедрасынынъ доценти кайдай уьстинликлерге оьзи етиссе де, энъ де уллысы деп выпускнигиндинки санайды. Оьзекте, окытуьшыдынъ исининъ емиси – онынъ окуьшылары. Султанхан Багатовичтинъ студентлери белгиди фирмаларда ислейдилер, биреви Москвадагы Н.Бауман атындагы патшалык техникалык университетте кафедра етекшиси болып куллык этеди, баска уьстинликлерге етискенлери де, етисееклериде аз тувыл. Солай ок Султан-

хан Багатович автомобильный факультетининъ студентлерининъ илми-тергев ислери мен етекшилейди, оларды конференцияларга аьзирлейди. "Ызгы йылларда студентлер арасында бек шалыскыр, билимдилер коьп", – деп суьйинип айтады кафедра етекшиси. – Тек, оькинишке, ызгы

йылларда мен ислеген университетке ногай яслар окумага келмейдилер", – деп косты ол. Колыннан келген коьмегин дайым да Султанхан Багатович Ногай шоьлден келген студентлерге эткен.

Ийги куллыгы уьшин Султанхан Аджиманбетов коьплеген Сый грамоталар ман савгаланган. Коьрнеклиси – Сырт Осетиядынъ Авылхозьйствольк министерствосыннан йогары кеспили куллыкшыларды аьзирлегени уьшин. Менде хабарласуьвымынынъ басында яшавынъьздагы энъ де уьйкен уьстинлик деген сорав тувган эди, ама ога явап мен сорамай да таптым. Меним ойыма коьре, уьш йигиттен оьзге не мырады болмага болады эр кисидинъ? Хатыны Зейнап пан (яткан ери еннетли болсын) бирге ол уьш увыл тербиялап, яшав йолга салган, мага коьре олар Султанхан Багатовичтинъ яшавындагы энъ де уьйкен уьстинлиги эм наьсиби. Уьш кедеси де атасы ислеген институттынъ туьрли факультетлеринде окыганлар. Шахмидан «Бозторгай» эгинши-фермер хозьйствосынынъ эт комбинатында, Алимжан Тарумовка авылында вневедомственный коршалаьв куьбинде, Азиз Москва каласында банкта куллык этедилер. Олар ийги иси мен халк арасында сый-аьырай казанганлар, ата-анасынынъ салган кыйынын аклаганлар.

Н.КОЖАЕВА.

Суьвrette: *С.Аджиманбетов пан хабарласув шагы.*

**ПАТШАЛЫК
АЪРЕКЕТШИСИ**

Уьйкен ыз калдырган

Россия элининъ тарихинде Биринши Пётр уьйкен ыз калдырган. Ол – орыс согыс флотынынъ эм аьскердинъ негизин салган аьдем.

Онынъ аты Дагестаннынъ бас каласы – Махачкала ман да тар байланыслы. Аьше не айтпага болады сосы байланыс акында? Тарихте белгиди болганлай, Россия императорынынъ Указы ман 1844-нши йылда Тарки касындагы беркитпе Петровский деп аталган. Сол оьзгерис болганлы быйылдынъ 15-нши июнинде 171 йыл толды. Арасы он уьш йыл оьтип, сосы беркитпеге кала статусы берилген, а 1921-нши йылдынъ 14-нши май куьниннен алып ол Махачкала деген атты юргистеди. Каладынъ аяк уьстине туруьвда Тарки касындагы Уллы Петрдынъ коьрсетуьви бойынша негизленген согыс форпостынынъ айырым маьнеси бар.

Соны ман, республикамыздынъ бас каласы – Махачкала тарихинде Уллы Петрдынъ уьйкен маьнели орыны бар. Соны ман байланыста кала администрациясы онынъ атын оьмирлетуьв ниет пен кала ортасында Уллы Петрдынъ Санкт-Петербуркта аьзирленген ез бюсты ерлестирилген. Кала администрация механынынъ фойесинде аты белгиди Франц Рубодынъ "Таркиге Биринши Петрдынъ келуьви" деген суьврети бар.

Россия элининъ бу уллы патшалык аьрекетшисининъ кайратлы иси республикамыздынъ бас каласынынъ яшавында тийисли орын алган. Махачкалаларга ол зат – уьйкен оьктемлик.

А.КУЛТАЕВ.

**23-нши август –
КУРСК СОГЫСЫ
КУТЫЛГАН КУЬН**

Халк эсинде дайымга

Муннан 72 йыл артта совет аьскершилерининъ Белгород-Харьков согыс операциясы тамамланып, Воронежский эм Степной фронтлары немец-фашистлерининъ 15 дивизиясын бузгышлаганлар. Соны ман 1943-нши йылдынъ 5-нши июлинде басланган данъклы Курск согысы совет аьскершилерининъ душпаннынъ коьтерилисин япыруьвы, Орел, Белгород, Курск эм сондай коьплеген авыл-калаларды босатуьвы ман эм бизим Савьтлы куьшлердинъ алдыга баруьвы ман етимисли кутылган.

Курск согысында совет аьскершилери душпаннынъ 30 дивизиясын, соннынъ ишинде 7 танк дивизиясын бузгышлаган, 100 мыньнан артык аьскершилери эм офицерлер Совет оькиметининъ орденлери эм медальлери мен савгаланганлар. Бу согыстан сонъ вермахттынъ совет ерлери мен алдыга барув стратегиясы дайымга япырьлды: сол куьнлерден алып согыс етимиси толы кепте совет аьскершилерине коьшти. Муннан сонъ немец аьскерлери савлайы совет-герман фронты бойынша тек коршаланув урысларын юритуьвге коьшпеге амалсыз болган.

Бораншы авыл яшавшысы
Базарбийке Байрамешовна Абдулхаликовага
16-ншы августта 60 яска толганы ман

Ырызкылыз, берекетли,
Туъз ниетли, ак юрекли,
Таътли соъзли, ашык юзли,
Соъйтип сени суъемиз.
Тагы сага бу куънде
Кайдай соъзлер айтайык.
Юректегин кызганмай,
Мерекенъ мен кутлайык.

Кутлавшылар: ян косагы Адильхан, келелери – Хасанбий,
Сафарбий, кызы Румия, куъев келеси Биймурза,
келиндери Гульмира, Гульфизат, уныклары эм йисенлери Алан,
Фазиль, Халил, Тамерлан, Алим, Рамиль, Джалиль, Ислам.

Куънбатар авыл яшавшысы
Камила Сагынбековна Матиевага
8-нши августта 30 яска толганы ман

Яслыгынъ болсын куъезинъ,
Тувганларынъ - дирегинъ,
Баърисине, арууъ кыз,
Алал болсын юрегинъ.
Алдыдагы йылларынъ
Куванышлар аькелсин.
Юрген йолга, Камила,
Куън шувагы тоъселсин.

Кутлавшылар: атасы Сагынбек, анасы Сакинат,
аданасы Фаизбек, бебеси Саддам.

Куънбатар авыл яшавшысы
Саддам Матиевти школага барувы ман

Сага, Саддам, баъримиз
Яхшылыклар йораймыз.
Школага барувынъ ман,
Сени буъгуън кутлаймыз.
Сол арууъ куънинъ сенинъ
Коъп заманга саклансын.
Узак оьмир, уьстинлик
Дайым сага йос болсын!

Кутлавшылар: атайы Сагынбек, тетеси Сакинат,
атасы Фаизбек, абасы Камила, ездеси Азамат,
бебелери Судейман, Исмаил.

Терекли-Мектеб авыл яшавшысы
Алихан Башиевти
1-нши сентябрьде школага барувы ман

Сентябрьдинъ биринде
Шыгар баътир ясаньп:
Портфель артып ийнине
Атай, тетей кувантып!
Терен билим, абырай,
Мыратларынъ онъ толсын.
Школа босагасыннан
Саавле нурлар шашылсын.

Кутлайдылар: атайы, тетеси, нагашатайы, энеси, акасы
Рустам, кешеги Альбина, абасы Зарема, ездеси Фарид.

Извещение о проведении открытого аукциона по продаже права на заключение договора аренды на земельные участки из земель сельскохозяйственного назначения, находящихся в муниципальной собственности сельского поселения

Администрация муниципального образования сельского поселения "сельсовет Ортатюбинский" Ногайского района Республики Дагестан сообщает о проведении открытого аукциона по закрытой форме подачи предложений о цене на право заключения договора аренды земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, находящихся в муниципальной собственности.

Решение о проведении открытого аукциона: Постановление главы администрации муниципального образования сельского поселения "сельсовет Ортатюбинский" Ногайского района Республики Дагестан от "07" июля 2015г. № 7.

Организатор аукциона (Продавец): администрация муниципального образования сельского поселения "сельсовет Ортатюбинский" Ногайского района Республики Дагестан.

Форма торгов: открытый аукцион по закрытой форме подачи предложений по цене. Место проведения аукциона: 368857. Республика Дагестан, Ногайский район, с.Орта-Тюбе (здание администрации сельского поселения), Контактный телефон: 8-928-575-78-85.

Сведения о земельных участках, начальная цена продажи права заключения договора аренды:

Предмет аукциона:

Лот № 1. Земельный участок с кадастровым номером 05:03:000007:1135 общей площадью 411 (четырееста одиннадцать) га пастбища из земель сельскохозяйственного назначения, находящийся по адресу: Республика Дагестан, Ногайский район на территории МО СП "сельсовет Ортатюбинский", для сельскохозяйственного производства. Начальная выкупная стоимость права аренды земельного участка – 42744 (сорок две тысяча семьсот сорок четыре) руб.0-0коп. Сведения об обременении: отсутствуют. Сумма задатка составляет 20 % от начальной цены – 8550 (восемь тысяч пятьсот пятьдесят) рублей.

Дата начала приема заявок на участие в аукционе: заявки на участие в аукционе принимаются в запечатанном конверте в течение 30 дней со дня опубликования настоящего извещения в СМИ по адресу:

368857. Республика Дагестан, Ногайский район, с.Орта-Тюбе (здание администрации сельского поселения) по рабочим дням с 8.00 до 17.00 по московскому времени.

Для участия в аукционе необходимо представить:

- заявку на участие в аукционе;
- пакет документов, прилагаемых к заявке.

Указанные документы в части их оформления и содержания должны соответствовать требованиям законодательства РФ.

Информацию об условиях проведения аукциона, условиях приема заявок, конкурсную документацию, форму заявки, проект договора аренды, сведения о выставленных на продажу права аренды земельных участках, а также перечень документов, прилагаемых к заявке можно получить с момента начала приема заявок по вышеуказанному адресу Продавца.

Вместе с заявкой претенденты должны подать следующие документы:

- для физических лиц – документ, удостоверяющий личность, ИНН или доверенность представителя, документ, подтверждающий внесение задатка;
- для юридических лиц – заверенные нотариально копии учредительных документов, свидетельство о государствен-

ственной регистрации юридического лица, документ, подтверждающий внесение задатка.

Задаток вносится по реквизитам: УФК по РД (Администрация МО СП с/с Ортатюбинский ГРКЦ НБ Респ. Дагестан Банка России г.Махачкала, БИК - 048259000, Р/сч. - 40204810400000000497, Л/сч. 03033928360, ИНН - 0525001131, ОГРН - 1020501444325 (средства от продажи права на заключение договора аренды за земли, находящиеся в собственности поселений), назначение платежа – обеспечение заявки на участие в аукционе).

Договор аренды заключается по истечении 5 дней со дня подписания протокола проведения аукциона.

Дата, время и место определения участников аукциона: рабочий день после истечения 30 дней со дня опубликования настоящего извещения в СМИ в 9 час. 00 мин. по московскому времени по адресу: 368855. Республика Дагестан, Ногайский район, с.Орта-Тюбе (здание администрации сельского поселения). Расходы на оформление права аренды в полном объеме возлагаются на покупателя.

Суммы задатков, внесенные претендентами (кроме победителя), возвращаются им в течение 3 (трех) банковских дней со дня подписания протокола о результатах торгов. Продавец вправе отказать от проведения открытого аукциона в сроки, установленные ст.448 ГК РФ.

Предоставление документов для принятия участия в аукционе, оформления заявки, договора о задатке и место проведения аукциона: Республика Дагестан, Ногайский район, с.Орта-Тюбе (здание администрации сельского поселения). Контактный телефон: 8-928-575-78-85.

Терекли-Мектеб Кадрия атындагы орта школы ман 1992-нши йылда Зульфия Явмурзаевна Толемиева-дын атына берилген 011986 номерли аттестат куъшиннен тайган деп эсапламак.

1999-ншы йылда Эдиге авыл орта школы ман Арувбике Джантемирова-на Аджиевадын атына берилген А 3830203 номерли аттестат куъшиннен тайган деп эсапламак.

Орта-Тюбе авыл орта школынынъ коллективи

ЗАРБИКЕ
АКМАНБЕТОВНА
НУРГИШИЕВА

дуныядан тайганы ман байланыслы болып онынъ аелине, кардаш-тувганларына каты кайгырувын билдиреди эм бассавлык йорайды.

"Бакша байлык – бир айлык"...

Бизим шоьллимиз-деги мал отлаклары, ызгы йылларда тозып, кумланып баратаганы коьз алдымызда. Боьтен де ызгы 2 йыллардан бери болатоган аявсыз кургаклы ыз айлары соларга куьшли зарарын келтиреди. Ама оннан да бетер отлакларымызды биз оьз колларымыз бан заялавымыздын маьне-син аньлав кыйын.

Бизим республикада авыл хозяйстволык культуралары оьстирилетаган эгин кырлар мал отлакларыннан коьпте боьлинуьвли. Закон бойынша отлак ерлерди трак-

автойолынынъ 300 метр-дей кубыласында, Бо-раншы авылдан бираз озган ердеги кой кошарасынынъ ер участогында, бакша культураларын законсыз шашканлар. Бу ерлер "сельсовет Ортатюбинский" авыл поселение МО эсабына киредилер. Районлар ара тоьгерек якты эм табият ресурсларын коршалав бойынша боьлигининъ начальниги Мурзабек Бальгишиевтинъ айтувы ман, быйыл язлыкта Орта-Тоьбе авыл яшавшылары (кимлер экенин следствие токтастырар) законсыз 20 гектар мал

лар карсы келген ерлерге тоьгилетаганы уьшин 30 мынъ маьнет штраф салынган, – дейди М.Бальгишиев. – Соны ман байланыста биз синъ редакция куллыкшынынъ бан бирге рейд оьткергенмиз, эм матери-ал газетаньызда баспа-ланган.

Бакша шашылган от-лакка биз янъыларда эколог М.Бальгишиев пен бирге болдык. Ал деп койшы ман йолыгыстык. Онынъ соьзи мен, ол оьз отлакларын биревге де бакша шашпага деп бер-меген.

Бакша ушыны ман да

А бакша оьстируьв-шилерге не, олар келеят-кан йыл отлаклардынъ баска ерин айдаяклар. Ногай шоьллимиз, Ал-лага шуькир, кенъ ше! Тек соьйтип оны кулла-нудан шоьлимиз йыл-дан-йылга аз-азлап та-кырга айланувы оларга авара ма? Болса да аьр биримиздинъ автомаши-насында "тувган-оьскен кенъ Ногай шоьллиги" эм онынъ юрекке якынлыгы акында автомагнитофон-лар кулакты ярып, йыр-ларды занъыратадылар. Сол ок бакша шашата-ганлардынъ автомаши-наларынынъ оьзлеринде

тор ман айдап, эгин шаш-пага ярамайды. Ама ол тек законда соьйтип язылган. Ога яшавда ко-лын силтеп, бу ягыннан неше бузувлар болатога-нын биз аз коьрмеймиз.

Бизим районда эгин кырлары эндиги де толы кебинде кулланылмайд-ды. Алдынгы совет йыл-ларында ян-ягымызда бийдай, арпа, аьжибий-дай, люцерна, суданка оьскенин куьезленип коь-ретаган болсак, аьли коьзге коьп зат илинмей-ди. (Тек кайсы бир бил-дируьвлерде биз бетлер-де коьп затлар шашылга-ны акында айтылады). Болса да бизим биревле-римизге эгин кырлары коьпте толып, шашпага ер йоктай болып коьри-неди экен. Сол себептен ондайлар эндиги не кал-ды, не калды деп, сабан-ды мал отлакларына да аявсыз салып айдайды-лар.

Соьйтип быйыл Те-рекли-Мектеб – Карагас

отлак ерлерин Бораншы авыл яшавшыларына бакша шашпага деп бер-генлер. Бу ерлер – мал отлаклары, эм мунда ер айдамага, шашпага, оьс-тирмеге ярамайтаганын биле турып бергенлер. Сонда карбыз шашкан аьдемлер полиэтилен пленкаларын кулланган-лар. Ол затты отлак еринде кулланмага айла-та ярамайды.

– Соьйтип мене коьп-коьз коьре районимыз-дынъ аьруьв деген мал отлакларынынъ 20 гекта-ры коьп йылларга кулла-нудан тайдырылып туры, – дейди районлар ара эколог.

Бу факт "сельсовет Ортатюбинский" СП МО аькимбасы Ханболат Кулбусунов яде сонынъ акында билмейтаганын яде билсе де уьндемеге-нин коьрсетеди.

– Булай да ога быйыл язлыкта онынъ ерлерин-де тереклер законсыз шабылатаганы эм кокыс-

тувра отлактынъ орта-сында орынласкан, эм оны мал кирмесин деп аьруьв кепте коралаган-лар. Онда оьстирилген продукция йыйналып аькетилинипти. Тек 1-2 гектарга ювык ерлерде ишчилер калган карбыз-ларды "Газель" юк тасув-шы автомашинасына ти-ейдилер. "Бу кимнинъ бакшасы?" деген соравы-мызга олар туьз явап бермедилер. Бакша ишинде каерде де ап-ак болып "янган" карбызлар дымалап ятадылар. Ама оннан да кавыфлысы сол: ер-ерде полиэтилен пленкалары яйраган, олардынъ биревлери аьли топырак астында да калганлар. Соларды бак-ша иелери йыйнамаган-лар эм эндигиси оньыс биткен сонъ, йыйнаягы, халк соьзи мен айтканда, "эки шайыт, бир таьзике". Олар соьйтип те яйрап, тапталып калаяк. Пленка ерде ширигенше юз йыл-лар оьтеди...

де! Парадокс, солай ма?..

Биз аьли мал отлак-ларды законсыз кулла-нудынъ тек бир фактын тавып турмыз. А табыл-маган, биз коьрмеген не-шевлер бар экен? Узун соьздинъ кыскасы, "Рос-сельхознадзор", табият-ты саклавшы республи-калык прокуратура, Но-гай район прокуратура-сы, ДР табият ресурсла-рынынъ министерствосы мунавдай исти маьне бермей калдырмас деп сенемиз.

Районлар ара эколог М.Бальгишиев табиятты саклав ман байланыста бизим газета ман бирге рейдлер эндиги де бар-дырылаяк, деди. Тувган табиятымызды аявсыз таптайтаганлардынъ кара исин койдырмага керекпиз.

М.ЮНУСОВ.

Суьвретте: полиэти-лен пленкалары топы-ракта юз йыллап шири-мей турадылар.

Орманларды оттан саклайык

Ногай лесничество ерле-ринде "Оьз ыхтыяры ман от туьсуьвден коршалав акын-да" деген (06.05.2011-нши йылдынъ 100-нши номерли) Федераллык законы ман кел-лиси кепте лесничество куллыкшыларыннан 16 аьдем эсабында туьзилген оьз ыхтыярлы от туьсуьвден коршалав дружинасы уйгы-ланган. ДПД членлери Даге-стан Республикасынынъ оьз ыхтыярлы пожарныйлары-нынъ Биргелес реестрине киргистилгенлер. Оларды керекли материаллар эм алатлар ман "Дагестан ор-манлык от туьсуьвге карсы орталыгы" канагатлайды.

Коьплеген авыл хозяй-ство организациялары оьз пишеншал ерлерин эм отлак-ларын тазалавдынъ енйил эм энъ де колай йорыгын кулла-нып, соларга от бердилер. От туьсуьв кавыфсызлыгы тармагында ярыкландырув куллыктынъ юритилмеви эм билимлендируьв исининъ осалланувы оьленлерге от беруьв олардынъ ийги болып оьсуьвине себеп этеди деген янъылыс ойды тувдырды. Оьленлердинъ янувы – ол-шынты баьле-каза. Кавраган оьленлерди тергевсиз ягув йыл сайын да орманларда от туьсуьвлерге, от ялыны тара-лув йолында орынласкан электролинияларды, куры-лысларды заялавга себебин этеди. Оьленлердинъ янувы топырактынъ оньыс беруь-вин тоьменлетеди.

От туьсуьвлердинъ бас себеплери деп саналадылар: – табият ерлеринде, боь-тен де авыл хозяйстволык маьнелиги болган ерлерде, от туьсуьв кавыфсызлыгы-нынъ йорыкларын тутув ар-тыннан тергевдинъ йоклы-гы;

– авыл хозяйство органи-зацияларынынъ хыйлысы оьлен ягувды оьз пишеншал-ларын эм отлакларын тазалавдынъ яде кокысларын тайдырувдынъ энъ де енйил эм колай йорыгы деп эсапла-вы;

– ярыкландырув куллык-тынъ юритилмеви;

– от пан ойнав, ланька этуьв;

– ава температурасы-нынъ оьлшемининъ артувы, каты кургаклыклардынъ йыйы болувы, кыста кар-дынъ аз явувы эм сондай бас-ка ава-шарт аьллери.

Эгер сиз от пан ойнап яде ланькалап турганларга йолыксаньыз, оьз граждан-лык позициянъызды коьрс-тиньиз эм сондайларды ток-таньыз! Сизинъ тилегиньиз-ди кабыл этпесе яде от куь-шли янаяткан болса эм оны ялгыз соьндирмеге авыр бол-

са, 01 яде 112 номерли теле-фонлары ман от туьсуьвден коршалав боьлигине занъ соьгыньыз.

"Ногайское лесниче-ство" ГКУ Тарумов эм Киз-ляр районлары ерлеринде 4 шакырым узынлыгы болган от туьсуьвге карсы ер кесе-гин айдаган. От туьсуьвге карсы 4 шакырым йолларга, 8 шакырым узынлыгы бол-ган от туьсуьвге карсы ер йо-лакларына карав беруьв кул-лыклары этилинген. Ерли га-зеталарда от туьсуьвге кар-сы макалалар язылып баспа-ланган, Кизляр участок лес-ничествосыннынъ ерлеринде-ги 4-нши квадратта аншлаг-лар, Терекли-Мектеб авылы-на киретаган ерде, Ногай участок лесничество ерле-риндеги 14-нши квадратта баьриси 10 аншлаглар са-лынган. Ерлери орманлык фондыннынъ ерлери мен яп-сарласып келетаган баьри де авыл администрациялары-нынъ аькимбаслары ман, от туьскендей болса, керекли келисуьвлер туьзилген. "Авыл хозяйство ерлеринде-ги оьленлерди отка ягувлар-ды тергевге алув" деген ак-ция эсабында Терекли-Мек-теб авылында гражданлар сходы оьткерилген. Оннан баскалай, яшавшылар ара-сында аньлатув шаралары юритилген, листовкалар, брошюралар уьлестирилген.

Быйыл 1-нши августтан алып буьгуьнге дейим 2 кере от туьскен, кавраган оьлен-лер янган. Оьленлер оьз-оьзиннен янмайды, оларды аьдем якпаса. Мысалы уьшин, ким ди бирев тымды-рылмаган таьмекисин тасла-ган, баскасы кокысын яккан, ондай ислерди этпеге яра-майды! Куьналилерди токта-стырув соньында кыйын, ама бир неше аьдемлерди таппага эм оларды админис-тративлик яваплыкка тартпа-га эп табылган.

От туьспеге болатоган кавыфлы заманларда орман-лык ишинде болган аьдемге 1000 маьнет акша штраф са-лынады. Орманлык ишинде яде ювыгында от якканы уьшин 1500-2500 маьнет акша штраф дембиси коьрс-тилинген.

Юридический лицолар от туьспеге болатоган ка-выфлы заманларда орман-лык ишинде болганы уьшин 30000-100000 маьнет акша штрафын, от якканлары уьшин – 50000-130000 маь-нет акша штрафын тоьлеме-ге тийисли.

Ф.ДИКИНОВА,

"Ногайское лесниче-ство" ГКУ етекшиси, Россиядынъ ат казанган ор-ман куллыкшысы.

АДАБИАТ САЪАТИ

Окувшылардынъ катнасувы ман

Н.Юсупов атындагы республикалык балалар китапханасы "Балалар террорга эм зорлавга карсы" деп адабиат саъатин озгарды. Шарада республика мектеблерининъ окувшылары, солай ок олардынъ ата-аналары да ортакшылык эттилер. Йолыгыс барысында балалар ман "Яшав куьтилмеген затларга, бирерде

кавыфларга толы" деген темага хабарласув юритилип, ийгилик, яманлык, танълык, саваплык деген анъламлар акында айтылды.

Уйгынлавшылардынъ соъзлери мен, балалар кызыксынув ман лекторды тынъладылар, оъзлери де хабарласувда катнастылар. Окувшылар Бесланда болган баъле-каза

эм баска терактлар акында хабарладылар.

Шарадынъ сонъында китапхана ваъкиллери ата-аналарга оъз балалары ман тез-тез хабарласулар юритпеге тилек салдылар. "Баады ийгилик этпеге, кыйынлыклардан оьтип болувга эм касындагыларга ярдамласпага уьйретуьв керек", – дедилер олар.

Китап пен таныстырув

Р.Гамзатов атындагы Миллет китапханасынынъ конференц-залында 13-нши августта Санкт-Петербург каласыннан белгили коллекционери, ислам фаянс

изделиелери бойынша специалист Роман Ханукаевтинъ "Персидские фаянсовые изделия 15-19 веков" деген китабининъ презентациясы озгарылды.

Москва каласында яшайтаган ердесимиз
Мурзабий Бийтемирович Суюндиговка
19-ншы августта 40 яска толганы ман

Эр аьдемге 40 яс деген
Яслык шагы, айтайык.
Узак яша, Мурзабий,
Мерекенъ мен хошлайык.
Оза берсин йылларынъ,
Эсте калсын аьр бири.
Куват сага косылган,
Йигитлердинъ тириси.

Кутлавшылар: анасы Сабират, инилери – Камалдин, Джамадин, Залимхан, келинлери – Гульфира, Линара, Фарида, бебелери Бийтемир, Суюнбике, Айдемир, Нариман, Айна, Сулейман, Азиза, Наргиза.

КОНЦЕРТ

Эдигединъ "Кешелери"

Янъыларда Ногай район орталыгынынъ паркындагы патшалык саз алатлар оркестрининъ концерт залында (алдынгысы яй кинотеатры) яс йырлавшы авылдасымыз Эдиге Беккишиевтинъ концерти болып оьтти.

Яс оьнер – шоьл энъилинде буьлкилдеп аккан булакка тенъ. Ол яркыраган таза сувы ман яллаган шилледе де сав энъилди ясыллыкка, салкынлыкка толтырады. Соьйтип яс оьнерлер оъзлерининъ яшавды суьювши, дуняды ийгилендирмеге ниетленген куьши мен тоьгерекке бир янъы савле коспага ымтыладылар.

Эдиге Самедин увылы – Таьтли-Булак авылыннан. Онынъ табият берген оьзине келисли давысы бар. Ол бала йылларыннан йырламага, йыр тынъламага амырак эди. Тувган школасында оьткерилетан концерттерде, тенъ-йолдасларынынъ кешликлеринде ол ана тилинде белгили йыр-

ларды суьйип йырлаганы коьплерди сукландыратаган эди. Оьзине берилген данъклы ногай баьтирлердинъ басын етуьвши бий Эдигединъ аты да оны авыл-элине пайдалы болмага тербиялаган болар. Сол себептен оьзининъ биринши концертин ол белгили ногай йырлавшы Арсланбек Султанбековтынъ "Ногай эл" деген йыры ман ашты. Болса да концертининъ атын яс авылдасымыз "Кешелер" деп атаганга, онынъ репертуарына айтылган ногай шаири Мурат Аvezовтынъ соъзлерине эм композитор Яхья Кудайбердиевтинъ анъына язылган "Кешелер" деген йырды йырлавы ай ярык язгы ногай кешелердинъ тазалы-

гын, сыхырлыгын, ашыклык тувдырувшы коьркин коьнъилге синъдирди. Йогарыда белгиленген авторлардынъ "Тыгырады ногай арба йолларда" деп аталган йырын йырлавы халк яшавы, савлай тарихи яхшылык пан яманлык арасында дайымлык куьрес негизинде оьтуьвин эске салды.

Аьдем яшавында оны окыткан биринши окытувшысы ман коьп ийги затлары байланыслы. Оьзининъ биринши окытувшысы Агарув Кургановна Кулунчаковага багыслап йырлаган йыры да каравшыларды аьлемет лирика-ностальгия ойларга толтырды. Эдигединъ биринши окытувшысы эм класс етекхиси Шарипат Кунтаевна Абдулакимова йырдан сонъ оьз тербияланувшысы акында йылы эскеруьвлерин айтып оздылар.

Концертте яс йырлавшылар Кызыл-Гуьл Кудайбердиева, Анжела Эскендирова, Карина, яс рэпер Юнус Ханов, йырлавшы эм кобызшы Бегали Куруптурсунов эм баскалар катнастылар.

Дурыс, мен музыковед тувыл, ама концерт залы каравшыларга толы экенин белгилемей болмайман. Ол зат Эдигединъ йырлавы халкка анъламлы, керекли экенин шайытламай ма экен? Онынъ солай болувына бир яктан уста юритуьвши Сабират Абубекерова да оьз уьлисин косты. Концертти коьплер кол телефонларына язып алдылар. Йыр занъыраган тынык яз кешесин Эдигеге савгаланган шешекейлердинъ коьплилиги ярыклатты.

БИЗИМ ХАБАРШЫ.
Суьвретте: Э.Беккишиев.

СПОРТ

Аьли де енъуьвлери алдыда

Янъыларда Избербаш каласында Дагестан Республикасынынъ кикбоксинг Федерациясынынъ вице-президенти Г.Гаирбековтынъ эстелигине багысланган кикбоксинг бойынша 5-нши Савлайроссиялык турнири эм Кавказ Бириншилиги тамамланды. Мунда Москва каласыннан, Москва областиннен, Якутиядан, Сырт Осетия-Аланиядан, Карашай-Шеркеш Республикасынан - баьриси 200-ге ювык яс спортсменлер катнастылар.

Бу турнирде бизим районнан "Яслык" ямагат спорт клубынынъ тербияланувшылары да катнастылар. Олар – Милена Демочкина (А.Джанибеков атындагы школасынынъ окувшысы), Рузанна Салимгереева эм Наилия Кельдасова (Кадрия атындагы школа), Камилла Менлигазиева (Нариман авыл орта школасы).

Белгиленген спорт клубы Сталинбек Муллаевтинъ куьш салувы ман 25 йыл артта ашылган. Аьли оны А.Джани-

беков атындагы школадынъ физическая культура дерисининъ окытувшысы Арслан Бакиев етекшилейди. Бу кызлар клубта спорт пан каьр шеккенлери янъы бир йыл болады. Аьли де яз таркавлар мезгилине карамастан олар тренировкаларга ялкпай барып, ярыска аьзирленгенлер, эм суьйинишке ислери емислерин бермей калмады.

Избербаштагы турнирде Ногай районынынъ кызлар йыйылма командасынынъ агзаларынынъ аьр бириси бир куьресте катнастылар эм баьриси де куьндеслерин енъдилер. Олар кикбоксинг бойынша Дагестан Республикасынынъ йыйылма командасынынъ сырасына кирдилер эм соны ман оьзлерине келеекте Савлайроссиялык турнирлерде катнаспага йол аштылар. Биз кызларга келеекте тагы да уьстинликлер, енъуьвлер йораймыз.

Н.КОЖАЕВА.
Суьвретте: спортсмен кызлар тренери А.Бакиев пен.

ТОКТАСТЫРУВШЫЛАР:
Дагестан Республикадынъ
Халк Йыйыны,
Правительствосы.
Бас редактордынъ
исин юритуьвши
КОЖАЕВА Э.Ю.

Газета коьлем коммуникациялар тармагында эм маданият калымжады коршалавда законодательстводы тутувга тергев салув бойынша федераллык службасынынъ ЮФО бойынша регионаллык Управлениесинде регистрацияланган.
Регистрациялык номери ПИ №ФС 10-6455 (26 январь 2007 й.)
Колязбаларга рецензия берилмейди. Олар кери ызына кайтарылмайдылар. Авторлар ой токтастары редакциядыкы ман келиспеске боладылар. Авторлар язылмалары уьшин яваплылар.
ДР-нынъ Баспа эм коьлемлик коммуникациялар бойынша комитети

Баспалавга кол басылув заманы - 18 саьат.
Баспалавга кол басылган - 17 саьат.

Адрес редакции
368850, Республика Дагестан, Ногайский район, с.Терекли-Мектеб, ул.Карла Маркса, 49
газета «Голос степи».
Электронный адрес: sholtavisi@mail.ru
Телефоны:
Главный редактор – 4-67
Общий отдел – 4-71
Индекс – 51365

Газета выходит 52 раза в году.
Тираж – 2200.
Реклама и объявления публикуются по договорным ценам.
Газета отпечатана в типографии ООО "Дом печати" по адресу: 367008, ДР, Махачкала, Акушинский проспект, 20 "А".
Юридический адрес типографии: 367000, ДР, Махачкала, ул.Пушкина, 6.